

for a living planet®

SAA MEREPLANEERIMISE
SPETSIALISTIKS
10 MINUTIGA

MEREAALADE RUUMILINE PLANEERIMINE LÄÄNEMERES

...SEE ALGAB KAOSEGA...

VAHEL TUNDUB, JUSTKUI KEEGI
EI HOOLITSEKS LÄÄNEMERE EEST.
SEE ON ÜLEKASUTATUD
JA REOSTUNUD.

KES VASTUTAB SELLE
EEST, ET ERINEVAD INIMTEGEVUSED
MEREL OLEKSID KORRALDATUD JA
LOODUSVÄÄRTUSED
KAITSTUD?

SE

FI

RU

EE

LV

LT

PL

DE

DK

APPI!
KA MEIE
VAJAME
RUUMI!

LOODUSALA

HOTEL
BALTIC

TERMINAL

... KAOS JÄTKUB ...

VAHEL TUNDUB NAGU
IGAÜKS OLEKS LÄÄNEMERE
PEREMEES. SIIN VALITSEB
ERINEVATE REEGLITE,
ÕIGUSTE JA VASTUTUSTE
LABÜRINT LIIGA PALJUDE
OSAPOOLTEGA, KES KÕIK
KAITSEVAD ERI VALDKONDADE
JA RIIKIDE HUVE.

SAKSAMAA

TAANI

LÄTI

EESTI

MINA VASTUTAN
AINULT ROOTSI
KALANDUSE
EESTI

MINGIT
ÜLEPÜÜKI EI OLE.

ÄRA TIKU MEIE
LAEVATEELE!

MINA ANNAN LOA TAANI
TUULEPARKIDELE,
KAITSEALAD MIND
EI HUVITA.

ROOTSI

LÄÄNEMERE
TÄHTIS ON
TÄHTIS.

MINE ÄRA MINU
TERRITOORIUMILT!

LEEDU

MINA JAGAN
PÖLLUMEESTELE
RAHA. EI OLE MINU
MURE, Kuhu TOITAINED
PÖLLULT
JÕUAVAD.

MINA MÜÜN
VÄETISI.
TORE TEIEGA
KOHTUDA!

VENEMAA

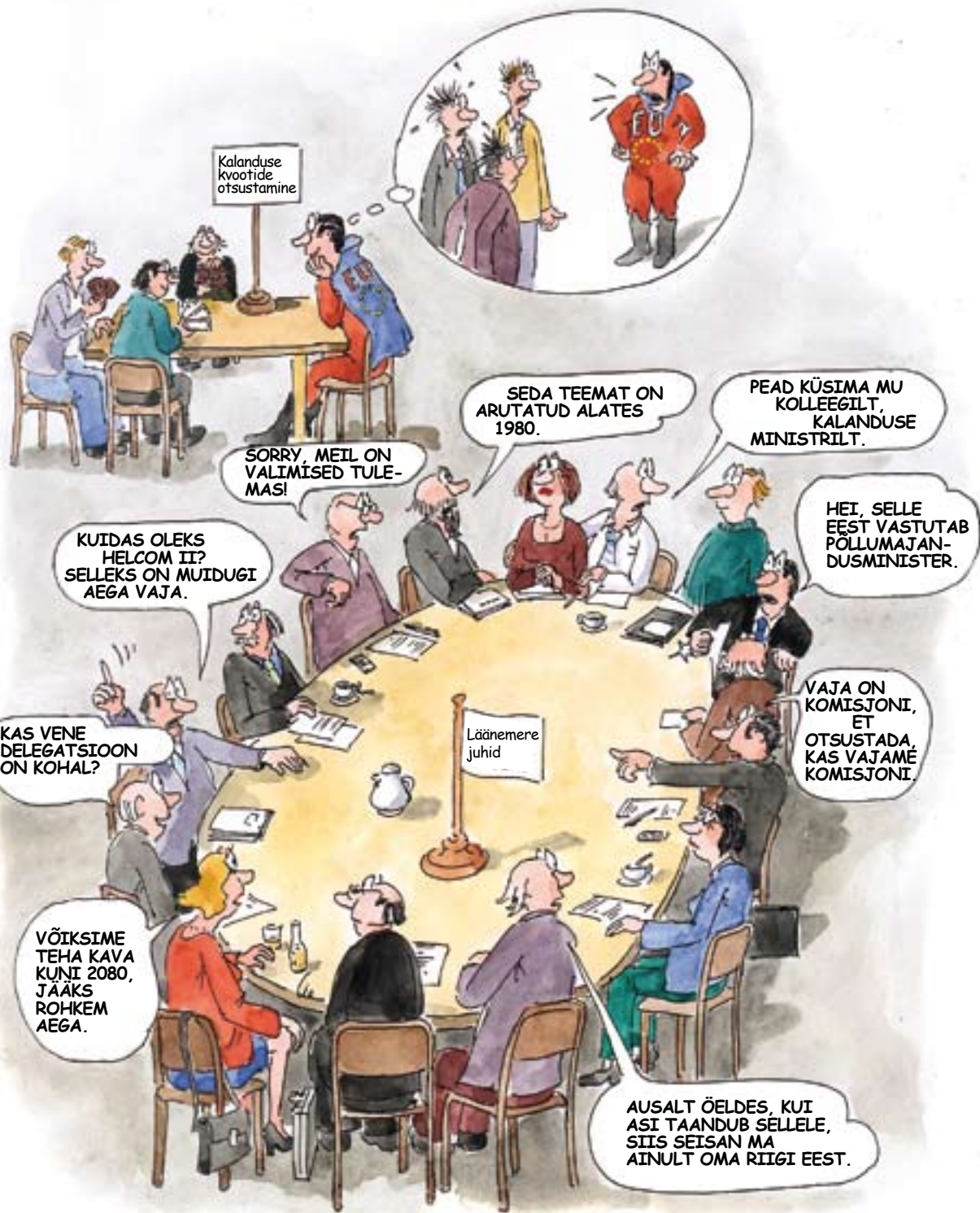
SOOME

POOLA

... JA JÄTKUB ...

**SELLES ÕIGUSTE,
VÕIMUDE, VASTUTUSTE JA RIIKLIKE HUVIDE
DŽUNGLIS ON EDASIMINEK LÄÄNEMERES
VÄÄÄÄÄGA AEGLANE.**

ÕNNEKS
ON OLEMAS LAHENDUS:
**"MEREALADE RUUMILINE
PLANEERIMINE"** (MRP).
KÕLAB KEERUKALT JA
TEHNILISELT, KUID
TEGELIKULT ON SEDA TEHTUD
JUBA **TUHANDEID
AASTAID.**

MIDA TEGID NÄITEKS
**1000 AASTAT
TAGASI 9
SUGUHARU**, KES
TAHTSID KASUTADA
LÄÄNEMERD?

ESIMESEKS VALIKUKS
VÕIS MUIDUGI OLLA
SÕDIMINE KÕIGI TEISTEGA,
KES TAHTSID MERD
"OMADA".

AGA KUI SEE EI OLNUD SIISKI LAHENDUS?

KLANNID OLEKSID
TÕENÄOLISELT MÕISTNUD,
ET ASI TULEKS LAHENDADA
RAHUMEELSEMALT.

KAS IGAÜKS OLEKS
LÄBI RÄÄKINUD
IGAÜHEGA?

KUIDAS NAD
SEDA TEINUD
OLEKSID?

KAS OLEKS TOIMUNUD VAEVALINE
DEBATT TUHANDETE KLANNILIIKMETE
VAHEL KALANDUSE, KARJATAMISE,
NIISUTUSE, E HITUSE, TERRITOOORIUMIDE,
KAITSEALADE TEEMADEL?

KAS TULEB TUTTAV ETTE?

KAS EI
MEENUTA
SEE PISUT
LAANEMERE
PIIRKONNAS
TANAPAEVAL
TOIMUVAT?

SELLINE
LÄHENEMINE
VIIB TIHTI
**SUUREMA
KAOSINI.**

What do you think
of the...? I don't
know...?

What do you think
of the...? I don't
know...?

What do you think
of the...? I don't
know...?

!

?

!

**KLANNIPEALIKUD OLEKSID
PIDANUD ESINDAMA
LÄBIRÄÄKIMISTEL OMA KLANNI
SEISUKOHTI, MIS EELNEVALT
KLANNI SEES KOKKU LEPITUD.**

KUID MERE KASUTAMISEKS
ON PALJU ERINEVAID
VÕIMALUSI. **HOOLITSEDA
TULEB** KA OHUSTATUD
LIIKIDE JA **ELURIKKUSE
EEST.**

EI TAHA, ET TEISED
MINU ALAL KALASTAVAD

MA ELAN MERE ÄÄRES,
LOOMULIKULT SOOVIN MA
PUHAST MERD!

ÄRGE VISAKE OMA PRÜGI
MEIE MERRE!

PEAME
KAITSMA
PÜHASID
PAIKU

TAHAME KAUBELDA
TEISTE HÕIMUDEGA

VAJAME SADAMAT
MEIE PAATIDELE

ESITEKS OLEKSID

KLANNIPEALIKUD MÄÄRATLENUD KÕIGI
JAOKS KEHTIVAD ÜHISED PÕHIMÕTTED,
ET ÄRA HOIDA SEDA, ET IGA KLANN
TEGUTSEB AINULT OMA HUVIDES.

EELKÕIGE TULEB TAGADA MERE

HEA SEISUND, SEEGA PEAVAD KÕIK
ÜLEJÄÄNUD EESMÄRGID JA TEGEVUSED OLEMA
SELLE PÕHIMÕTTEGA KOOSKÕLAS.

TÄNAPÄEVAL NIMETATAKSE SEDA

**"ÖKOSÜSTEEMI-PÕHISEKS
LÄHENEMISEKS"**.

TEISEKS OLEKSID

NAD ANDNUD KÕIGILE KASUTAJATELE
JA KLANNIDELE HÄÄLEÕIGUSE DEBATIS.

TÄNAPÄEVA MEREALADE RUUMILISES
PLANEERIMISES NIMETATAKSE SELLIST
LÄHENEMIST **"OSALUSPLANEERIMISEKS"**.

KÕIGI KASUTAJATEGA TULEB

ARVESTADA JA NEILE OSALEMISEKS
VÕIMALUSED LUUA.

KOLMANDAKS OLEKSID NAD

MÄÄRATLENUD MERE KASUTUSÕIGUSED,
MIS VASTAB TÄNAPÄEVA
"RUUMILISELE TSONEERIMISELE".

Nii leidsid targad juhid lahendusi minevikus, kui probleemid olid veel suhteliselt lihtsad ja arusaadavad. Täna on inimkasutus ja selle intensiivsus tohutult kasvanud ja kasvab veelgi. Õnneks sobib minevikus kasutatud meetodika sama hästi ka tänapäeval:

- MRP peab olema esmatähtis (vajalik on efektiivne juhtimine piirkondlikul tasandil)
- MRP nõuab ühtseid põhimõtteid (eelkõige ökosüsteemi-põhist lähenemist)
- MRP peab olema osalusplaneerimine (tuleb arvestada kõigi kasutusalaadega ja kaasata kõiki huvirühmi)
- Oluline vahend on tzoneerimine

Tänapäevane Läänemere kasutamise korraldamine ei erine minevikust palju. Kuid mere ääres elab nüüd rohkem inimesi ja merd võetakse kui vaba ressursi, mida igaüks võib kasutada, arvestades vaid väheste piirangutega. Seetõttu kipub Läänemeri kõigi kasutajate vajaduste rahuldamiseks väikeseks jääma.

Maismaal lahendatakse need probleemid ruumilise planeerimise abil. Maa kasutamisel on palju kitsendusi, mida aktsepteeritakse, sest inimtegevus poleks ilma nendeta võimalik.

Kui meil on kasvav vajadus kasutada merd laevanduseks, meretuuleparkide rajamiseks, kalapüügiks ja looduskaitseks, vajame sarnast ruumilise planeerimise süsteemi ka merekasutuse korraldamiseks. Läänemeri on jagatud paljude erineva keele ja juhtimissüsteemiga riikide vahel. Meil on vaja vahendit, mis aitaks korraldada mõnikord konfliktseid kasutusi – õnneks on merealade ruumiline planeerimine just selline vahend.

ESIMENE MAAILMAS?

Läänemeri võib saada maailma esimeseks piirkonnaks, kus rakendatakse edukalt merealade ruumilist planeerimist, mille aluseks on mere kasutuste analüüs ja alade sobivuse hindamine erinevateks kasutusteks ning kasutajate huvid ja ideed ning ökosüsteemi vajadustega arvestamine. Nii võib Läänemeri teha ajalugu, demonstreerides, kuidas eri rahvad saavad korraldada ühise ressursi kasutamist ökosüsteemi-põhiselt, koordineeritult ja huvirühmi kaasates.

AGA KUIDAS SEE TÖÖTAB?

Merealade ruumiline planeerimine on vahend, mis võib aidata lahendada meie rahavarohke planeedi keerukaid probleeme. MRP kõlab hirmus keeruliselt, kuid tegelikult ei ole seda ...

SUKELDUME NÜÜD MEREALADE
RUUMILISE PLANEERIMISE
SÜGAVUSTESSE!

lie

UNESCO DEFINEERIB MRP JÄRGNEVALT:

**“MEREALADE
RUUMILINE PLANEERIMINE
(MRP) ON AVALIK PROTSESS
MEREALADEL TOIMUVA INIMTEGEVUSE
RUUMILISE JA AJALISE PAIKNEMISE
ANALÜÜSIMISEKS NING
KORRALDAMISEKS, SAAVUTAMAKS
ÖKOLOOGILISI, MAJANDUSLIKKE JA
SOTSIAALSEID EESMÄRKE, MIS ON
ENAMASTI PAIKA PANDUD
POLIITILISTE PROTSESSIDE KAUDU.”**

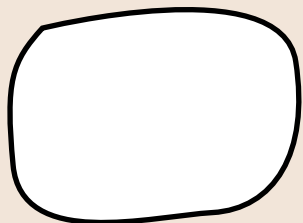
MRP-d võib kirjeldada astmelise protsessina:

- ühtse visiooni kujundamine,
- mereala võimaluste hindamine ja võimalike kasutajate väljaselgitamine,
- eri kasutusteks sobivaimate alade määratlemine,
- lubatud tegevuste ja piirangute määratlemine, et tagada mereala hea seisund ja tootlikkus pikas perspektiivis.

Lõpptulemuseks on planeering, mille järgimine peaks olema seaduse järgi kohustuslik. Teatud aja möödumisel tuleb planeering uuesti üle vaadata ja uuendada vastavalt vahepeal toimunud muutustele.

Merealade ruumiline planeerimine 6 astmena:

- 1.** Hinda vajadust ja tahet visioonil, planeerimispõhimõtetel ning õiguslikul raamistikul ja strateegiatel põhineva MRP protsessi läbiviimiseks.
- 2.** Koonda andmed olemasoleva olukorra kohta ja hinda süsteemselt alade sobivust erinevateks merekasutusteks.
- 3.** Selgita välja kokkusobivad ja konfliktised huvid, konsulteerides huvirühmadega ning kasutades usaldusväärset kaardistamist ja analüüsi.
- 4.** Koosta mereala ruumilise planeeringu kavand koos eri kasutusteks või eesmärkideks määratud tsoonidega. Räägi planeering ja eri tsoonide detailsed regulatsioonid läbi huvirühmadega.
- 5.** Koosta lõplik mereala ruumilise tzoneeringu plaan koos rakendamiseks ja seireks vajalike regulatsioonidega ning saada huvirühmadele lõplikuks kommenteerimiseks.
- 6.** Kinnita planeering ning korralda rakendamine ja seire.

ALADE SOBIVUSE KAART

KOOSTATAKSE TEADUSLIKU JA
HUVIRÜHMADULT SAADUD
INFORMATSIOONI PÕHJAL NING
SELLEL NÄIDATAKSE ERI KASUTUSTEKES
SOBIVAD MEREALAD NAGU NÄITEKS
KALADE KASVU- JA KUDEALAD,
**TUULEPARKIDE RAJAMISEKS SOBIVAD
ALAD, PARIMAD LAEVATEED,
ELURIKKUSE SÄILITAMISEKS OLULI-
SED ALAD,** KAABLITE JA TORUJUHTMETE
PAIGALDAMISEKS SOBIVAD ALAD,
NAFTA VÕI MUUDE MEREPOHJA
RESSURSSIDE LEIUKOHAD....

LÄÄNEMERE ALADE SOBIVUSE KAART

LEGEND:

- // Parim laevatee
- ⊘ Kalarikas ala
- ▨ Väärtuslik ala elurikkuse poolest
- ▲ Tuulepargi rajamiseks sobiv ala

N ↑

TEISEL KAARDIL
NÄIDATAKSE
OLEMASOLEVAD KASUTUSED
JA HUVID, MIS VÕIVAD
MÕNIKORD KATTUDA.

NII TULEVAD VÄLJA ALAD,
KUS VÕIVAD TEKKIDA KONFLIKTID
JA KUS ON VAJA LAHENDUSI LEIDA.

KAART AINULT ILLUSTREERIB
KONFLIKTE - LAHENDUSED TULEB
LEIDA, JÄRGIDES KOKKULEPITUD
EESMÄRKE, PÕHIMÕTTEID JA PRIORITEETE.

SEE TOIMUB ASUTUSTE JA HUVIRÜHMAD
KAASAMISE PROTSESSI KÄIGUS, MILLE
EESMÄRGIKS ON KÕIGI
KASUTUSALADE REGULEERIMINE.

LÄÄNEMERE KASUTUSTE JA KONFLIKTIDE KAART

LEGEND:

- /// Laevatee
- Kalapüügiala
- Looduskaitseala
- ▲ Tuulepargiala
- ⚡ Konfliktala/tsoon

N↑

LÖPPEESMÄRGIKS PEAKS OLEMA
MEREALADE RUUMILISE TSONEERINGU
PLAAN, MIS MÄÄRATLEB JA KORRALDAB
PRAEGUST JA TULEVAST
MEREKASUTUST SELLISEL VIISIL, MIS
KÕIGE PAREMINI VASTAB OSALEJATE
SEATUD PRIORITEETIDELE
JA EESMÄRKIDELE.

PLANEERING TULEKS
KINNITADA POLIITILISE OTSUSEGA.
SELLE RAKENDAMISEKS NING
SEIREKS JA KA TEATUD TEGEVUSTE
LUBADE VÕI PIIRANGUTE MENETLEMISEKS
ON VAJALIK VASTAV HALDUSSTRUKTUUR.

SELLE TULEMUSENA SAAB
PLANEERINGUST MEREALA EDASIST
ARENDAAMIST JA KASUTAMIST
SUUNAV DOKUMENT.

LÄÄNEMERE RUUMILISE TSONEERINGU PLAAN

LEGENDA:

- // Laevatee
- Kalandus
- Looduskaitseala
- ▲ Tuulepark
- Üldkasutustsoon
- Eelistatud kasutus
- Teatud kasutuseks eraldatud ala

N ↑

Lisainformatsioon merealade ruumilise planeerimise kohta:

www.baltseaplan.eu

www.elfond.ee/et/teemad/meri

www.bef.ee/index.php?id=95

BaltSeaPlan projekti Eesti partnerite kontaktid:

MTÜ Balti Keskkonnafoorum
Merle Kuris
merle.kuris@bef.ee
Tel. +372 6597 029
www.bef.ee

Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut
Georg Martin
georg.martin@ut.ee
Tel. +372 6718 936
www.sea.ee

Originaali tiitel: Maritime Spatial Planning in the Baltic Sea
Copyright WWF Germany, Frankfurt (2010)
Kõik õigused kaitstud.

Impressum:

Tekst ja idee: Jochen Lamp ja Michèle Stoltz, WWF Germany; Karl Wagner

Joonistused: Erik Liebermann

Koordinaator: Heike Mühldorfer, WWF Germany

Kujundus: Judith Uhlemann, www.uhlemann-design.de

Produtsent: Rainer Litty, WWF

Tõlge eesti keelde: MTÜ Balti Keskkonnafoorum (2010)

Välja antud BaltSeaPlan projekti raames.

Trükk: Ecoprint

BaltSeaPlan projekti (2009-2012) viivad ellu 14 partnerit Saksamaalt, Poolast, Taanist, Rootsi, Lätist, Leedust ja Eestist. Koos töötavad nad selle nimel, et muuta merealade ruumiline planeerimine Läänemere piirkonnas reaalsuseks: kaasates sidusrühmi, analüüsid praegusi ja tulevase suundumusi merkasutuses, koostades pilootplaneeringuid valitud merealadele ja püüdes kaasa aidata integreeritud merekorraldust toetava riikliku seadusandluse arendamisele. Lisainformatsiooni projekti ja selle tulemuste kohta leiab www.baltseaplan.eu

BaltSeaPlan projekti rahastab osaliselt Läänemere piirkonna programm 2007-2013, mis edendab piirkondade arengut riikidevahelise koostöö kaudu. Eestis rahastab projekti ka Keskkonnainvesteeringute Keskus. Trükis on valminud Euroopa Liidu (<http://europa.eu>) rahalisel toel. Trükise sisu eest vastutab täielikult WWF ja see ei esinda Euroopa Liidu seisukohti.

WWF on üks maailma suurimaid ja kogenumaid sõltumatuid keskkonnakaitseorganisatsioone, millel on ligi 5 miljonit liiget ja toetajat ning mille globaalne võrgustik tegutseb umbes 100 riigis.

WWF'i missiooniks on peatada planeedi loodusliku keskkonna hääbumine, et panna alus tulevikule, kus inimesed elaksid harmoonias loodusega. Selleks tuleb:

- kaitsta maailma elurikkust
- tagada taastuvate loodusvarade säästev kasutamine
- vähendada reostust ja jäätmerohket tarbimist.

WWF Germany

Coastal & Marine Division
Baltic Sea Project Office
Beghinenhaus
Knieperwall 1
D-18439 Stralsund
Tel. +49 3831 297018
Fax +49 3831 297599
stralsund@wwf.de
www.wwf.de